СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 291. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ГРУДНЯ 1951. No. 291. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 14, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗАГРОЗА СТРАЙКУ В СТАЛЕВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Питсбург, 12 грудня. — Филип Моррей, голова юнії Об'єднання Сталевих Робітників Америки, закликав 170 членів юнійної стратегічної комісії на наради в понеділок для вирішення тактики з уваги на подвільний хід нарад під час складання нового контракту з підвишкою платень. Морей виявив, що він доповість про дотеперішній хід нарад між представниками юнії й підприємства Юнайтед Стейтс Стил Корпорейшен на зібранні Комісії. Заклик на наради стратегічної комісії не спинює дальших переговорів про підвищення платні. Вирішення про підвишку в підприємстві Юнайтед Стейтс Стил має звичайно вплив на політику платень інших сталевих підприємств. Представники цієї компанії твердять, що впродовж останніх трьох тижнів змарновано в переговорах багато часу. Якщо до кінця поточного року не прийде до згоди, тоді юнія має повне свободу викликати страйк. Одначе обидві сторони думають, що в такому випадку президент Труман використає постанову закону Тефта і накаже відкласти страйк на 60 днів. У той час федеральна служба посередництва устійнить факти в суперечці і вийде з пропозицією згоди між ними. Юнія домагається якоїсь дійсної підвишки платні, гарантії річної платні, приймання на працю тільки членів юнії і 19 інших концесій. Компанія твердить, що в такому випадку вона мусить відповідно піднести ціну сталі, щоб компенсувати збільшені видатки на заробітну платню. Підвишка на кожен цент збільшуватиме її видатки на 20 міл. річно. Інші сталеві підприємства попереджають, що вони зроблять те саме. Такий самий погляд висловлюють представники Алюміинум Компані оф Америка. Теперішня пересічна платня сталевих робітників досягає $1.92 на годину. У Вашінгтоні панує погляд, що теперішній спір в сталевій промисловості може призвести до такого застою, як це було в 1946 р., а це може відбитися на підвишці цін сталевих виробів.

ЗГАРИЩА І ПУСТЕЛЯ залишились на місці врожайних і залюднених осель на филипинському острові Камиґуін, після страшного вибуху вулькану Гібок-Гібок. Жертвою лявіни впало досі 266 осіб вбитих і понад 10,000 бездомних. До цього стихійного нещастя долучився ще й ураґан, що збільшив кількість жертв та загальну недолю.

АЧЕСОН НЕ ПЕРЕДБАЧАЄ ВЕЛИКИХ ЗМІН У СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Секретар стейту Дін Ачесон повернувся до Ню Йорку з Неаполю. Ачесон виїхав з Америки ще 25 жовтня на чолі американської делегації до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка радить у Парижі. В розмові з кореспондентами газет на кораблі він заявив, що в пляні міжнародного роззброєння, яке він проголосив в О.Н., не можуть зайти поважніші зміни. Він сказав, що це „повне місця для дискусії" в деяких справах, а опісля додав: „Я не розумію, як можна робити якісь зміни в головних точках". Автім Ачесон каже, що він не почуває себе знеохоченим у справах роззброєння, бо він ніколи „не був знеохоченим". Він назвав російське становище супроти американсько-британсько - французької пропозиції „н е к о н структивним", а потім сказав: „Коли становище стабілізується, надіюся, що росіяни це зрозуміють і тоді будуть з нами говорити". Він не виясним, що значить „становище стабілізується". Разом з Ачесоном приїхав секретар скарбу Джан В. Снайдер, секретар рільництва Чарлс Бреннан, сенатор Александер Вілі й деякі дорадники. Їм назустріч виїхала до пристані дочка президента Марґарет Труман, і всі поїхали літаком до Вашінгтону. Там з ними їх президент при висадці, вислолюючи своє спеціальне задоволення з праці секретаря Ачесона в Парижі і в Римі.

ЧЕРВОНІ НЕЗАДОВОЛЕНІ АЛІЯНТСЬКИМИ ПОСТУПКАМИ НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Токіо, 13. грудня. — Комуністичні представники на мирових переговорах в Панмунджом в Кореї виявили вчора недвозначно, що їх не задоволяють аліянтські концесії в справах перевірки виконання постанов перемир'я та домагаються дальших поступок. Аліянти зі свого боку заявили комуністам, що їхні теперішні перевірені пропозиції є остаточні та що комуністи можуть їх тільки в цілості або прийняти, або відкинути. Аліянські концесії полягають в тому, що аліянти погоджуються на комуністичну пропозицію відносно створення невтральної комісії, яка наглядала б над виконанням постанов перемир'я в обох частинах Кореї, як теж погоджуються відкликати свої війська і флоту з територіяльних островів і вод Північної Кореї. Ці концесії зроблено в новій загальній пропозиції, що має сім головних пунктів. Комуністи в офіціяльному повідомленні признають, що аліянти зробили ці концесії, але рівночасно заявляють, що вони для комуністів є незадовільні. Аліянти зі свого боку виснили, що це їх „останнє слово" і комуністи можуть його прийняти, або відкинути і від цього залежатиме кінцевий вислід переговорів. Не зроблено теж жадного прогресу на нарадах комітету, що обговорює справу виміни полонених, хоча червоні видвигнули своїх п'ять пропозицій в цій справі. Вони задержують своє початкове домагання, — щоби „всі полонені" були звільнені, без огляду на їх кількість, дають першенство раненим і хворим, пропонують вислати їх до селища Панмунджом, в якій відбуваються переговори, на місце виміни полонених та застерігають, що вони подадуть імена й кількість аліянтських полонених тоді, коли так ці домагання будуть прийняті аліянтами. Аліянтська делегація обстоює, що виміна обопільних інформацій відносно полонених повинна бути на першому місці й щойно після того можна обговорювати дальші подробиці виміни. І аліянти і комуністи обстоюють свої домагання, але рівночасно теж не відкидають бажання продовжувати їх обговорення.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ 50 ВОЯКІВ В НЕСПОДІВАНІЙ АТАЦІ АЛІЯНТІВ

Токіо. — Відділи аліянтських військ, піддержаний танками, виконав вчора несподівану атаку на одну із стратегічних позицій ворога в безпосередньому віддаленні від Панмунджому, де відбуваються мирові переговори, та після цілоденних боїв відступив, як комуністи прийшла більша підмога. На полі бою залишилося 51 ворожих трупів. Атака почалася рано і в ній взяли участь головно південно-корейські війська, піддержані американськими танками. Впродовж короткого часу аліянти оточили ворога та продовжували атаку, під час якої приходило до рукопашних боїв. — Щойно після того, як ворог перекинув на допомогу два нові відділи війська, аліянти відступили на свої вихідні позиції. В аліянтському повідомленні сказано, що так наступ, як і ворожа оборона мали дуже запеклий характер. На інших секторах фронту продовжувалась звичайна вже активність патрульних та розвідчих відділів. Аліянтська авіяція виконала впродовж дня понад 500 налетів, бомбардуючи комунікаційні шляхи, скупчення ворожих військ та військові споруди у ворожому запіллі. Вчора був трьохсотий день безупинної облоги ворожих портів аліянтськими воєнними кораблями і з цеї нагоди ще тільки збільшилося бомбардування портових споруд корабельними гарматами.

ВПРОДОВЖ ТИЖНЯ АМЕРИКАНЦІ ВТРАТИЛИ 888 ВОЯКІВ

Вашингтон. — Департамент оборони повідомив, що впродовж минулого тижня американці втратили в боях в Кореї 888 вояків вбитими, пораненими і пропавшими в акції, що збільшує загальну кількість американських втрат за ввесь час війни до 102,576. З цеї загальної кількости було: 17,441 вбитих, 72,526 поранених і 11,042 пропавших. Найбільші втрати, бо 84,137 має армія, тоді коли корпус морської піхоти втратив всіх разом 16,328, фльота 1,184 і авіяція 927 вояками вбитими, пораненими і пропавшими. Загальні ворожі втрати в корейській війні є майже в десятеро більші від аліянтських.

БРИТАНІЯ ЗАПОВІДАЄ СПЛАТУ СВОЇХ БОРГІВ АМЕРИЦІ Й КАНАДІ

Лондон. Не зважаючи на дальші страти резерв свого золота, британський уряд заповів готовість сплачувати поновним частинами свої заборгування в Злучених Державах і в Канаді. Перша частина цих боргів повинна бути заплачена з кінцем цього року й вона виносить коло 174,000,000 долярів. Цей крок вважається в дипломатичних колах зручним маневром для створення відповідної „атмосфери" для відвідин і розмов прем'єра Черчила у Вашингтоні з початком наступного року. Вже теперь наче у відгомін на цю вістку, повідомлено з Вашингтону, що Злучені Держави готові піти якнайдальше назустріч новим британським потребам, хоча й не коштом американської допомоги іншим европейським союзникам. В найближчому часі Британія має дістати знову 300,000,000 долярів допомоги з тих 6 більйонів долярів, що їх ухвалив Конгрес в Акті Взаємної Безпеки на піддержку оборонних зусиль країн Атлантійського Пакту.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ДАЛЬШЕ ПОКРИВАТИМУТЬ 36.9% ВИДАТКІВ О. Н.

Париж. Тільки одна Нікараґуа піддержала в Генеральній Асамблеї американську пропозицію, щоби вклад Злучених Держав в бюджет Організації Об'єднаних Націй зменшити з дотеперішніх 36.9% до одної третьої частини. Всі інші країни однодушно голосували, щоб Америка платила дотеперішню частину. Єдиною потіхою для Америки може бути тільки те, що рівночасно підвищено теж Совєтському Союзові з дотеперішніх 6.98% до 9.85% в 1952-гому році. Совєтський Союз, разом з Україною і Білоруссю, має платити тепер 11.49% цілого бюджету ОН і це ставить Совєтів, після Злучених Держав, на другому місці щодо процентового вкладу в бюджет ОН.

ЄГИПЕТ ЗВОЛІКАЄ З ВІДКЛИКОМ АМБАСАДОРА З ЛОНДОНУ

Лондон. Британський уряд досі ще не одержав офіціяльного єгипетського повідомлення про відклик єгипетського амбасадора з Лондону і тому тут все ще є надія, що до цього частинного зірвання англо-єгипетських дипломатичних стосунків ще не прийде. Єгипетський уряд теж не потвердив повідомлення з Каїру про таке рішення і тим самим британський уряд не робить жадних заходів, щоб відкликати свого амбасадора з Єгипту. Представник британського міністерства закордонних справ вчора заявив, що Британія не тільки не бажає погіршувати якнебудь і чимнебудь англо-єгипетських відносин, але навпаки, вона докладає всіх зусиль, щоб теперішній конфлікт обмежити і зліквідувати. Тим часом британський міністер закордонних справ Іден відбув довшу нараду з єгипетським амбасадором і опісля вислав єгипетському урядові окреме послання в справі недавних подій в зоні Суезького каналу, запевнюючи, що будова нового шляху до водно - дестиляційного заводу була призначена виключно на те, щоб зменшити можливості англо-єгипетських конфліктів в тій зоні. Американський амбасадор в Каїрі має інтервеніювати в єгипетському уряді, рекомендуючи йому обережність відносно змін в дипломатичних стосунках з Англією.

В СВІТІ

● „Сіоністичні провідники в Злучених Державах збанкротували" після створення держави Ізраїля в 1948 році — заявив вчора в парляменті в Тель Авів ізраїльський прем'єр Бен Гуріон. Він в дальшому виснив, що жиди з Америки могли б еміґрувати до Ізраїля, але не хочуть, а жиди з Росії хотіли б, але не можуть.

● Югославські органи безпеки заарештували 11 працівників редакції „Борба" офіціяльного органу югославської комуністичної партії, закидуючи їм симпатії до Москви і Комінформу.

● В Москві буде підписаний в найближчих днях советсько-ізраїльський договір в справі закупна Советами ізраїльських овочів вартости 650,000 долярів.

● Переступний рік врятував шкотові Вілкі 6,000 фунтів стерлінґів податку. Вілкі, багатий шкотський плянтатор чаю в Індії, був в Англії в 1948 р. шість місяців і згідно з законом повинен був заплатити 6,000 фунтів податку. Шкот вирахував, що шість місяців в переступному році має 183 дні, а він був в Англії — від виходу з літака на аеродромі до вступлення до нього знову — 182 дні і 20 годин. На підставі цієї аритметики суд звільнив шкота від податку.

● Гаролд Стассен прибув до Парижу, де відбув нараду з ген. Айзенгавером в справі його кандидатури на президента.

АТОМОВЕ ПІДВОДНЕ СУДНО З НАЗВОЮ — „НАУТІЛУС"

Вашингтон. — Команда фльоти дала назву „Наутілус" для нового атомового підводного судна. Ця назва походить з грецької мітології і з оповідань Жюль Верна. Побудова такого судна йде спільними зусиллями Вестінґгавс Електрик Компані й Електрик Бот Компані з Гротон, Конн. Його почнуть будувати весною 1952 р. а закінчать в 1954. Підготову до будови зроблено вже в Гротон. Урядовий журнал фльоти передбачує, що атомове підводне судно досягне швидкости 35 вузлів на годину. Останнє судно з назвою Наутілус — це було підводне судно, побудоване в 1930 р., яке пішло на злом. по 90,000 тонн ворожих суден в другій світовій війні. З уваги на безпеку не проголошують розмірів нового Наутілуса ані його озброєння.

МАШИНА, ЩО „ДУМАЄ" ВПРОДОВЖ 0,00005 СЕКУНДИ

Филаделфія. — Винахід нової рахівничої машини для додавання проголошено на спільному засіданні Американського Інституту Електричних Інженерів і Інституту Радіо-Інженерів. Вона може „думати" впродовж однієї двадцятитисячної частини секунди. „Думання" полягає в тому, що машина може приймати, затримувати (в пам'яті) і давати результат трансакцій впродовж неймовірно короткого часу. Це перша машина, що подає результат додавання в справді блискавичний час. Вона спеціяльно придатна при обчисленнях і передаваннях інструкцій в летунських пристанях для полетів цілих сотень літаків, які можуть наближатися до пристані. Тоді машина може призначити кожному літакові безпечне місце й час осідку. Машина називається „Вирлвинд І", а її винайдено в Технологічному Інституті Масачусетс.

ДВІ ПОВІТРЯНІ ЛІНІЇ ЗЛИВАЮТЬСЯ В ОДНУ

Ню Йорк. — Відбулося одно з найбільших об'єднань в історії американського повітряного транспорту, коли два підприємства Нешенел Ерлайнс і Колоніял Ерлайнс злилися в одно. Колоніял продала свої пай вартістю в сім мільйонів і таким чином підприємство Нешенел стає одним з „Великих П'яти" американських повітряних підприємств, побіч Транс Ворлд, Істерн, Амерікен і Юнайтед-ер лайнс. Всі вони мають свої окремі повітряні шляхи і перевозять подорожних до різних країн поза Америкою. Головний шлях Нешенел іде з Ню Йорку до Маямі й Гавани.

ЧЕКАЮТЬ НА НЕГАЙНІ ЗАХОДИ В СПРАВІ УРЯДОВИХ ЗЛОВЖИВАНЬ

Вашингтон. — Президент Труман переговорював потайки з генеральним прокуратором Дж. Гаверд МекГретом і з директором Федерального Слідчого Бюра Едгаром Гувером а з цього роблять висновки, що Білий Дім призначить спеціяльну комісію для переведення слідства над зловживаннями серед федеральних урядовців. Після конференції у Білому Домі відбулася інша конференція в департаменті справедливости. У ній, крім МекГрета й Гувера взяли участь три дорадники президента, а саме: Чарлс Морфі з Білого Дому; Доналд С. Довсон, дорадник адміністрації в особистих справах і Джозеф Шорт, пресовий секретар президента. На конференції сенатор Ричард М. Ніксон, республіканець з Каліфорнії, заждав, щоб Труман оголосив прилюдно звіт комісії виміни цінних паперів в справі Емпайр Ордонанс Компані. У цій компанії заробив теперішній голова Красового Демократичного Комітету Френк МекКінні і член цього комітету Френк МекГейл з Індіянн по $68,000 при трансакціях цінними паперами. МекКінні твердить, що такий заробіток не забороняє закон.

В АМЕРИЦІ

● Джан ДіМаджіо, передовий грач в бейзбол в дружині нюйорських сикі, пішов „на відпочинок" як грач, і перейде до телевізії. Він діставав по $100,000 в кожному з трьох останніх сезонів.

● На шість місяців спізнилося постачання літаків для американських збройних сил, каже адмірал Девит К. Рамсі, голова Товариства Повітряної Промисловости. Він одначе обіцяє, що в 1954 продукція літаків буде вистачальна.

● Зріст безробіття в Канаді констатує канадійський департамент праці. Упродовж трьох перших тижнів листопада було на 18,000 безробітних більше ніж у той самий час 1950 р. Зголошених на працю по різних бюрах нараховують 192,900 осіб.

● Шкільну рівну оплату в університеті Єйл, у Ню Гейвен, підвищили на $185 в наступному шкільному 1952-53 році. Загальна сума стипендії становитиме 1,600 долярів на рік.

● На місяць лютий закликає 55,000 свіжих вояків департамент оборони. З них армія має дістати 41,000, а корпус морської піхоти 14,000.

МУСУЛЬМАНСЬКІ СВЯЩЕНИКИ В ІРАНІ ПРОДОВЖУЮТЬ ПАРЛЯМЕНТАРНІ „ДЕБАТИ" НАВКУЛАЧКИ

Тегеран, Іран. — Започаткований попереднього дня в парляменті бійку навкулачки продовжували тут вчора про-урядові і опозиційні мусульманські священики, і в додатку в мечеті. Коло 50 цих священиків, що називаються муллами, сховались в мечеті, втікаючи від — „урядових терористів" — прихильників уряду прем'єра Моссадеха, що гналися за ними, не потравивши переконати їх в інший спосіб в припадкових дебатах на вулиці. На нещастя, втікаючі мулли потрапили до мечету, в якому були їхні релігійні однодумці, але натомість політичні противники й „дебати" навкулачки таки „розгорнулися", — хоча вже між самим муллами. Подібний розвиток заповідається на далеко ширшу скалю сьогодні, бо мають відбутися проти - західні і проти совєтські демонстрації. Тим часом опозиційні посли продовжують свій „сидячий страйк" в парляменті, заповівши, що вони не вийдуть з нього, аж доки не зрезигнує прем'єр Моссадех, який — на їх думку — привів країну „над прірву господарської руїни і большевизму". Прем'єр Моссадех повторив знову свій десятиденний ультимат до колишніх західніх покупців іранської нафти, погрожуючи, що на випадок невідновлення ними нафтових контрактів на дотеперішніх умовинах впродовж найближчих днів, Іран продаватиме свою нафту Совєтам. Західні держави не спішаться із замовленням, знаючи, що погроза Моссадеха не така проста, бо Совєти не мають навіть малої частини наливних кораблів, щоб можна було відбирати іранську нафтову продукцію.

60,000,000 ВТІКАЧІВ У СВІТІ

Вашингтон. — Красве Географічне Товариство нараховує, що в теперішньому світі є 30—60 мільйонів втікачів. Бездомні і переслідувані переходять цілі континенти і перепливають океани в наслідок війни, політичного переслідування, природних катастроф і перенаселення країн. Втікачі стали проблемою після першої світової війни, коли більше мільйона протикомуністичних мешканців СССР мусіли тікати з свого рідного краю. В подібному стані опинилися вірмени й греки. З початком 1930 р. Японія увійшла в Манджурію і це викликало переміщення 50,000,000 осіб. Ще й тепер не видно тому кінця. Від 1947 р. ІРО переселило понад 1,000,000 діпістів до Канади, ЗДА, країн Латинської Америки, Австралії, Нової Зеляндії і Ізраїля та до різних европейських країн.

ПОНАД 350,000,000 ДОЛЯРІВ НА ОБОРОНУ НОРВЕГІЇ

Осльо. — Норвезький уряд запропонував вчора парляментові проєкт бюджету, в якому передбачується 2,500,000,000 корон (понад 350,000,000 долярів) на оборонну підготовку країни впродовж найближчих трьох років—до 1954-го року, з того 1,000,000,000 корон в найближчому бюджетовому році. Із заяв міністрів закордонних справ і торгівлі виходить, що в спільному оборонному пляні Організації Атлантійського Пакту оборонні видатки Норвегії в тому часі повинні виносити щонайменше 3,000,000,000 корон, отже 500,000,000 корон Норвегія мала б дістати порядком допомоги. Рівночасно з Копенгаги повідомляють, що данський уряд запропонував парляментові збільшення оборонних видатків на приблизно 40% та створити одну окремо вишколену дивізію, що була б постійно на поготові до оборони перед несподіваним нападом ворога.

Загальне заінтересування концертом З. Полевської

Ню Йорк. — Після успішного виступу минулого вівтірка в рецитаційній залі Карнеґі Гол молодої, тут народженої української співачки Стефанії Тураш, яка здобула собі знамениту оцінку суворих нюйоркських критиків, — українська метрополітальна громада з помітним зацікавленням очікує широко розголошеного виступу новоприбулої української віольончелістки Зої Полевської у великій залі Карнеґі Гол в найближчу неділю, 16-го грудня в год. 8:30 ввечорі. Полевська, крім творів Фрескобальді, Дворака, Баха, Шопена, Касселя, Равеля і Аівасіяна, гратиме вперше „Українську балляду" Ревуцького.

● Аргентінський парлямент збирається виключити з свого складу кількох послів, запідозрених в участі в революції проти президента Перона. Між запідозреними є один пероніст, один націонал-демократ і чотири радикальних посли. Після виключення їх з складу парляменту вони будуть позбавлені права недоторканости і їх тоді заарештують.

● Червоний заговір серед зорганізованого робітництва плянують ліві робітничі провідники,—повідомляє Джозеф МекКарті з Вискансин. Вони мають зорганізувати „Комуністичну Федерацію Праці", каже сенатор.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАХМАРЕНА ПОЛІТИКА

Від Злучених Держав Америки, провідника в боротьбі вільного світу з комуністичною тиранією та аґресією, вимагають рішучої, явної політики в першу чергу в відношенні до Кремлю, центру світової комуністичної змови. З різних боків, у самій Америці, як і поза нею, часто критикують американський уряд за його нерішучість і неясність у закордонній політиці. Але мало хто цікавиться тим, яка причина цьому і чия вина. Адже комуністичні впливи в Америці вже змаліли і уряд виявляє від довшого часу щодо Москви „тверду руку", вислідом чого є побудова оборонного валу в Західній Европі. Але як сприймає це сама Европа, яку взялася Америка рятувати на випадак нової кремлівської аґресії?

З Европи повернулися до Вашинґтону два сенатори: Ричард Б. Россел, демократ з Джорджії, та Т. Ф. Ґрін, демократ з Ровд Айленд. Це дуже впливові особи, які ставляться з великими симпатіями до Европи і хотіли б її рятувати. Сенатор Россел, голова Сенатської комісії збройної служби, має великий вплив у Сенаті в військових справах. Він вибрався до Европи, щоб на місці перевірити потребу збільшення збройної допомоги Америки Европі. Був він там в той час, коли Москва почала модернізувати свої збройні сили в Совєтах і сателітських країнах, як про це тепер докладно повідомляє Дру Мидлтон в Ню Йорк Таймс (з 12 грудня). Як пише Мидлтон, ціль цеї акції: „мати сателітські армії готовими до офензиви у час пізньої весни". Здавалось би, що в таких обставинах вільна Европа прийме таких сенаторів, як Россела та Ґріна, з одвертими руками і запалить їх своєю поведінкою до ще більшої акції в Америці для оборони і визволення Европи. Одначе так не сталось. У своїй пресовій конференції, яку згадані сенатори мали зараз по повороті, вони нарікали на европейську нерішучість, нерозуміння потреби здійснювання політичної та економічної федерації, як і незгоди, які гамують творення спільної армії та оборони. Помітно, що сенатори приписують у цьому багато вини Англії, яка не може рішитись у такій важливій справі, як спільна армія. Щоб додати отухи Західній Европі сенатори заявили, що Злучені Держави готові включити свої збройні сили в спільну европейську армію, хоч знали, що таку справу мусів би вирішити Конґрес. Видно, що вони знають дух Конґресу.

В додатку згадаймо ще й за цю проти-американську пропаґанду, яку повело в Англії ліве крило Партії Праці під проводом Анюрина Бівена, неначе б Америка „пхала" Европу до війни. Навіть у Західній Німеччині, що її врятувала Америка, нема ентузіязму до „конфлікту Злучених Держав з СССР", а є тільки торги за „німецьку кров", яка ніби мала б знов проливатись за „чужі інтереси". Також відомо, як добре використовує совєтська пропаґанда „противоєнні настрої" у Франції та Італії, про що можна вичитували в американській пресі чи не кожної днини. Але й в Америці ведеться пропаґанда, і то не тільки з боку комуністів, ніби „Труман веде до війни". От навіть Вівіен Келлемс, промисловець з Конетикат, додержується такої думки й заявляє на республіканських зборах у Ню Йорку, що Труман хоче світової війни, бо опинився „в такому самому стані як і Гітлер в 1939 році" та мусить вибирати „цілковиту економічну руїну або війну". Хоч це пахне передвиборчою акцією, проте ці речі не без впливу в таких обставинах, коли і в Европі виглядає, що Америка „силує" її зброїтись і оборонятись.

Отже, якщо американська закордонна політика захмарена, то пам'ятаймо, що всі ці хмари сунуть з усіх боків!

За правильне розуміння консолідації

Формальне завершення громадської консолідації американських українців на базі Українського Конґресового Комітету прийняв український загал з великим і щирим задоволенням, хоча з різним розумінням. Це виразно виявляється головно в розмовах та особистих коментарах більше або менше відомих діячів. Основне і всебічне обговорення тої справи на сторінках нашої преси могло б дати бажані вияснення і тим самим причинитись до закріплення консолідації й її переміни в діючий та творчий інструмент.

В попередніх редакційних комендарах до справи консолідації ми вже підкреслили, що цеї консолідації аж ніяк не вважаємо сентиментальною „згодою в семействі", в якій всі наші громадські угрупування „святого спокою" ради резигнували б із своїх окремих призначень і цілей, зрікалися б безпосередніх та ближчих і дальших цілей і змагань за їх здійснення та все підпорядковували б тільки якійсь абстрактній „консолідації", як цілі самій в собі. Таке розуміння консолідації не тільки не принесло б нам жадної користи, але навпаки, воно спростачило б наше життя, відібрало б йому творчий динамізм та передумови невпинного проґресу. Наша американсько-українська громада ніколи не була і не хоче бути отарою овець, що „тягне в один гуж" власне тільки того „святого спокою" ради.

Натомість нашу консолідацію треба розуміти головно як вищий ступінь нашого суспільного вироблення та демократичної зрілости. Усі наші угрупування задержують свої програми, але маючи одну основну ціль, віривчи в ті самі основні принципи, ми спільно договорюємось їх взаємно респектувати, а в усіх спірних, але спільних справах підпорядковуватись демократичному рішенню більшости. Тому теж нам треба змагати до вдосконалення нашого демократичного апарату, щоб рішення більшости було справді виявом волі більшости, а не тільки „збігом обставин" чи наслідком „коньюнктури".

В перших наших коментарах ми вже теж згадували, що теперішня консолідація не є жадним „наглим і несподіваним" випадком, але радше результатом і сумою дотеперішнього розвитку. На це можна б навести вже чимало конкретних прикладів. Взяти б тільки численні і часом справді бурхливі наради наших місцевих громадських, маніфестаційних і тим подібних комітетів, в яких вже були заступлені представники всіх відтінків нашого громадського загалу. Ще два-три роки тому були випадки, як представники одної або другої групи, що були в меншості та не могли добитися ухвали своїх пропозицій, виходили з нарад, часто тріскаючи за собою дверми, щоб і „більше не бавитись". Натомість в останніх часах ми вже були свідками, як на зборах таких комітетів приходило справді до гарячих дебат, часом навіть дуже гострих, але вже не було демонстративного виходу з нарад, не було відокремлень, але всі, часом навіть з помітним болем серця, підпорядковувались волі більшости і маніфестація чи інша імпреза відбувалася з помітним успіхом та задоволенням для всіх.

Так треба розуміти й теперішню консолідацію в УКК, що є завершенням наявної вже консолідації серед нашого громадянства. Вона ще далека від досконалої, але вона є на правильній дорозі до неї. Бо ціллю консолідації американсько-української громади повинна бути не „мир і тишина", але максимальне розгорнення наших творчих сил та скерування їх в одне рвучке русло перегонів до одної мети невпинної творчости і невпинного проґресу та все нових і нових досягнень. Демократичні принципи і форми таких перегонів і змагань створюють таке русло.

Микола Огерет

ШИРЯТЬ ХАОС

На „нараді", що відбулась у Вісбадені за участю нацменшостей з ініціятиви „Американського Комітету Освобождєнія Народов Росії", були присутні:

1) Ліга боротьби за народну свободу — на чолі з Б. Ніколаєвським, 2) Національно-трудовий союз — на чолі з В. Байдалаковим, 3) Союз боротьби за освобождєніє народов Росії — на чолі з Б. Яковлевим, 4) Російське народное двіженіє — на чолі з А. Керенським, 5) Союз боротьби за свободу Росії — на чолі з С. Мельгуновим, 6) Грузинський національний Совєт — на чолі з Ноєм Цінцадзе, 7) Азербейджанський комітет національного єдінєнія — на чолі з Д. Хаджібейлі; 8) Північно-кавказький антикомуністичний народній союз — на чолі з Авторхановим, 9) Білоруський демократичний республіканський совєт — на чолі з М. Брагулія, 10) Армянський союз борців за свободу — на чолі з Григорієм Сагаруні, 11) Туркестанський національний комітет — на чолі з Канат-беєм. Ми свідомо виписали всі одинадцять організацій сьогоднішнього складу „Совєта Освобождєнія Народов Росії", щоб видно було, що в „Совєт" входить п'ять російських організацій і по одній організації від кожної „нацменшости". Коли стати на демократичний ґрунт, то сім народів, що складають „Совєт Освобождєнія", повинні мати й сім представників. Але це не так з двох причин; перша — росіяни забезпечують собі більшість, бо представник північно-кавказьких народів є також росіянин, — Авторханів. Певно така ж картина буде й на „установчих зборах" по розколі СССР, коли б „нацменшинства" пішли б за російською програмою. Друга причина: всі російські організації є непопулярні навіть серед російської еміґрації, тому в склад „Совєта Освобождєнія" не входить жадне центральне представництво, яке реперезентує еміґрацію того чи того поневоленого народу і, наприклад, білорусів репрезентує не Білоруська Центральна Рада, а політична організація — Білоруський демократичний республіканський Совєт. Тому авторитет „Совєта Освобождєнія Народов Росії" дуже низький, а його постанови жадної ціни не матимуть і не будуть нікого зобов'язувати. Навіть більшість російських організацій не визнають доцільности роботи „Совєта Освобождєнія Росії", а тому вся робота йде на холостий ход. В 4. інформаційному листкові „Шотландської Ліги за Єврейську волю" в статті Джана Стюарта: „Центр протисовєтської пропаганди" з цього приводу читаємо: „нема ніякого доказу на те, що група Керенського (читай: „Совєт Освобождєнія Народов Росії" М. О.) має право говорити від імени своїх власних росіян, зате є доволі доказів, що вона не має найменшого права говорити в імені мільйонів не-росіян, які дуже різко противляться російському пануванню, рішені позбутись його і жити своїм вільним, демократичним життям, яке Росія знищила". Навіть сам „Совєт Освобождєнія" розписується в своїй неавторитетности, як це видно з остаточної постанови наради: „Вісбаден. 8 листопада. Учасники наради... постановили скликати ще одну конференцію, щоб втягнути в антикомуністичну коаліцію ще й другі організації російських народностей". Зовсім інша була б справа, колиб в склад „Совєта Освобождєнія" входили представники центральних національних репрезентацій пригноблених Совєтами народів і коли це запечують російські організації, то ініціятори цієї наради із „Американського Комітету Освобождєнія Народов Росії мусіли б це виправити, бо „підтримуючи рух групи Керенського, пише в своїй статті Стюарт, — видаванням величезних фондів, щедрі американці кидають гроші в болото". Правдивість приведеної думки Джана Стюарта стверджує своїми словами сам предсідник „Американського Комітету Освобождєнія Народов Росії", Юджин Лайонс, що з приводу наради зробив таку заяву: „Це історична подія надзвичайної ваги... Кремлю не вдасться довго скривати цю відомість від свого народу, в душі якого ця вістка зародить надію на швидке звільнення від ненависного гніту". Та ця „історична подія" дійшла б до пригноблених народів тільки тоді, коли б американці включили до складу „Совєта Освобождєнія" національні, центральні представництва на еміґрації, бо вони єдині мають зв'язок з своїми народами.

Коли ж взяти інформації „Ню Йорк Таймс'у" з Бонну виходить, що „між цими групами ще існують всілякі розбіжності, але досягнено порозуміння в таких двох „найголовніших справах" загальної програми: 1. Еміґрантські групи признають право всіх народів Совєтського Союзу вільно вирішувати свою політичну долю при допомозі плебісцитів або вибору конституант та право російського народу вирішити демократичним процесом питання чи той або інший народ Совєтського Союзу має виступити з Союзу чи залишитись в ньому і 2. Всі землі захоплені совєтською диктатурою впродовж другої світової війни або окуповані силою після неї, мають бути повернені народам тих країн та має бути визнана їх суверенність". Тож тяжко навіть нарочито придумати щось гірше за ці два пакти, бо й справді: хто з не-російських народів погодиться на „право російського народу вирішати, чи той або інший народ Совєтського Союзу має виступити з Союзу чи залишитись в ньому". Таж це є те саме право вета, яким користується Совєтський Союз в ОН і чи не зводяться цим правом усі плебісцити і конституанти до нуля! Дуже гарний зразок російського „демократизму". А другий пакт... Скажемо Словаччина, що після першої війни захоплена чехами, мусить бути повернута Чехії, а де ж право „вільного існування всіх народів"? Польща захопила у Литви Гродно, у Білорусі — всі західні території, у Україні — Галичину — хто ж погодиться знову повертатись під гноблення Польщі, а не жити в своїй власній, суверенній державі? Так абсолютно політично — неграмотно вирішено „найголовніші справи", а що говорити про дрібніші — там уже повний хаос.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

МАРКС І МУЗИКА

В днях 19.-26. жовтня, як ми подавали, в Києві відбувся VI-ий пленум правління Спілки совєтських композиторів України. З основною доповіддю п. з. „Ідеологічні перекручення в літературі та мистецтві, викриті газетою „Правда", та чергові завдання композиторів совєтської України" виступав лавреат сталінської премії Г. Верьовка ...

Виходячи з принципу, що „українське совєтське музичне мистецтво — національне формою соціялістичне змістом — є складовою і невід'ємною частиною багатонаціонального мистецтва нашої великої совєтської батьківщини", що „у своєму розвитку воно спирається на велику російську музичну спадщину, постійно збагачується досягненнями російської совєтської музики", він насамперед скритикував „серйозні творчі зриви" композиторів Жуковського та К. Данькевича, а за ними Нахабіна, Клебанова, лібретистів Муратова і Мартича, М. Гозенпуда — за „перекручування совєтської дійсности, збіднювання і огрубіння образів людей колгоспного села" в своїх симфонічних та музично-сценічних творах. Похваливши творчість в галузі пісенно-хорового жанру Л. Ревуцького, А. Штогаренка, П. Майбороди, А. Кос-Анатольського, Верьовка зазначив, що „пісенна творчість композиторів однак явно відстає від культурних запитів трудящих". Він сказав: „Совєтські люди чекають від композиторів більше творів на хвилюючі теми нашої сучасности — про непорушну дружбу совєтських народів, про полум'яний совєтський патріотизм, про нашу могутню батьківщину, про велику партію большевиків і рідного товариша Сталіна... Деякі композитори безвідповідально ставилися до вибору текстів до пісень. Во тільки притупленням пильности, втратою почуття високої відповідальности перед народом можна пояснити факт появи пісні композитора І. Руденка на текст націоналістичного вірша В. Сосюри „Любіть Україну"... Успішно розвивати і збагачувати нашу музику новими досягненнями неможливо без глибокого оволодіння марксистсько-ленінською теорією".

На пленумі промовляли ще такі композитори: Гайдамака, Мейтус, Орфеєв, Кос-Анатольський, Довженко, Рождественський, Свєчніков, Усачов, Ратнер, Є. Шебалтіна, Поляков, Михайлов, Хірвич та інші. Зокрема важний висновок Довженка, який наголошував необхідність розвинути совєтську критику та самокритику: „Щоб уникнути помилок в своїй роботі, щоб правильно відображати нашу чудову совєтську дійсність в музичних творах, треба оволодіти ідейним багатством великого вчення Маркса-Енґельса-Леніна-Сталіна".

„ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ"

Композитор Жуковський подякував „Правді" за вказання йому хиб в опері „Від щирого серця" та за допомогу правильно оцінити свою роботу. „Зараз, — заявив Жуковський, — я закінчую велику ораторію в 8-ох частинах „Слово молоді світу". Моя нова робота буде відповіддю на ту допомогу, яку мені подала большевицька преса своєю справедливою і доброзичливою критикою".

НЕМА ІСТОРІЇ МУЗИКИ

Інститут мистецтвознавства, фолькльору і етнографії АН УССР отримав догану, що за 6 років свого існування він не спромігся створити історії української музики, а видав усього 2 брошури з питань музики.

„ЗРАЗКОВА РЕСПУБЛІКА"

Напередодні роковин революції в „Р.У." появилася стаття „Національна політика, що забезпечила свободу і щастя народів". У статті уступ: „Предметом совєтської національної гордости для українського народу є свідомість того, що в роки, коли країна совєтів по закінченні громадянської війни розгортала мирне будівництво, товариш Сталін дав знаменну вказівку: беручи до уваги величезне значення України для народів заходу, перетворити її в зразкову республіку".

ЧЕХИ ВИВЧАЮТЬ ЗРАЗКИ

30. жовтня до Києва прибула на кілька днів делеґація діячів театрального мистецтва Чехословаччини. В театрі ім. Івана Франка чехи були на виставі „Любов Ярова".

ПЕРЕКЛАДИ

В Києві спілка письменників влаштувала „нараду в питаннях художнього перекладу". Доповідали М. Рильський „Про переклади поетичних творів" та А. Іщук „Про стан перекладацької справи в галузі художньої прози". За переліком Рильського, на українську мову в УССР перекладено таких авторів: Грибоєдова, Крилова, Пушкіна, Некрасова, Маяковського, Шекспіра, Гете, Нізамі, Навоі, Руставелі, Гурамішвілі, Ваха Пшавела, Міцкевича, Словацького, Гюго, Вольтера, Байрона, Петефі, Хрісто Ботева, Сулеймана-Стальського, Джамбула, Янка Купалу, Якуба Коласа, Аветіка Ісаакіяна, Тихонова, Чіковані, Твардовського, Прокофєва, Аркадія Кулєшова, М. Танка, Люї Араґова, Паблю Неруду, Назема Хікмета і ін. „Ми досі не маємо справді хорошого видання Шекспіра, Гомеровських поем та Божественної комедії", — признав Рильський.

ЛЬВІВСЬКІ СТАХАНОВЦІ

У статті „Шляхом могутнього піднесення", друкованій в „Р.У." з 3. 11., Г. Жеребкін, економіст зі Львова, повідомив: „Волею партії, завдяки повсякденному піклуванню совєтського уряду і особисто товариша Сталіна, братерською допомогою великого російського народу, в західних областях України створена могутня соціялістична індустрія, а місто Львів перетворений на великий індустріяльний центр УССР. Селянство західних областей твердо стало на шлях заможного колгоспного життя... На початок цього року тільки на підприємствах Львова і Львівської области налічувалося 30 тис. стахановців. Вони працюють методами Бикова, Чуткіх, Корабельникової, Ковальова, і завдяки тому продуктивність праці за перше післявоєнне 5-річчя зросла майже вдвоє, а випуск продукції у цей період — більше як у 4 рази. Вирішальну ролю в піднесенні соціялістичного змагання відіграла братня допомога трудящих молодих областей з боку трудящих Москви, відвідини москвичів Мартосова, Кузнецова і інших... Трудящі західних областей, щоб порадувати батьківщину, борються за всебічну допомогу величним будовам комунізму, стали на стахановську вахту миру сотні тисяч нових учасників".

„ДОДОМУ НЕ ТЯГНЕ?"

На роботи до Каховки москалі стягають все більше і більше людей, вільних і невільних. Свідчення про це дає в окремому репортажі „Радянська Україна" за 4. 11., вказуючи, що там працюють уже й еспанські недобитки громадянської війни. Репортер виявив на будівництві еспанця Хозе Марія Ґарсія, родом з Астурії, вивезеного 8 літнім хлопцем до СССР разом з сестрою Ремедіос. „Тут вони знайшли собі нову батьківщину, яка виховала їх, дала путівку в щасливе, вільне життя".

На тому ж будівництві опинився якут Сюльський. „Додому не тягне?" — питали його. „Інколи тягне, але не поїду. Моїм домом тепер стала Каховка" — відповів той.

(„Укр. Думка")

А. Луцьків

ПОРТРЕТ СТАЛІНА

1)

Сталін найтиповіший представник минулої і сучасної російської державности, побудованої на насильстві, варварстві, безоглядному терорі і визискові пригноблених, а особливо завойованих і переможених. Він піднявся вище всіх своїх попередників на кремлівському престолі тільки тому, що найширше узагальнив і застосував на практиці совєтської державности всі попередні досягнення російського політичного мистецтва керівництва тиранами державою.

Вся попередня історія Росії свідчить, що ще ніколи не з'являлась на російському престолі більш відповідна постать як Сталін, котра б так безоглядно, взявши теорію і практику самодержавства і вседержительства Івана Грізного, Петра І, Катерини II і менш визначних коронованих керівників імперії та поєднавши з комуністичними гіпотезами і фантазіями Маркса-Енґельса-Леніна, змогла б так широко все це застосувати в тій дійсності. Лише йому, невтомному творцеві комуністичного тероризму, вдалось створити ще небачену світом систему поліційного тероризму, безприкладну в своїй пляново організованій жорстокости.

Комуністичний тероризм Сталін зробив єдиною політичною наукою в СССР, і, після ряду років праці над його організацією і всебічним застосуванням, він уже не має великих труднощів в совєтській дійсності, будучи цілком певний того, що йому вдалось вирішити справи і СССР і Світу не лише в сучасности, а і в майбутности, принаймні на століття, кінцево і безповоротно. І тепер він уже не шукає нових політичних істин, а лише вишукує і безоглядно нищить противників його політичного курсу.

Престол Івана Грізного настільки захопив його, що він з надзвичайним поспіхом потяг всю совєтську систему в пропасть ще до цього ніде не баченої комуністичної реакції, в котрій безслідно зникли не лише рештки, а, навіть, сліди минулої соціял - демократичної романтики і комуністичних фантазій про „волю, рівність і братерство". Державні ж форми управління і політичний дух англо-саксьської демократії Сталінові чужі і ворожі, і вони ним завжди відкидаються цілком і беззастережно.

В наслідок цього Сталін став найвизначнішим тираном сучасности. Його теоретична спадщина незначна і проста як звичайна посередність, хоч і не позбавлена деспотичної ориґінальности. Сталін — це ненависть, меншою мірою в теоретичних узагальненнях і далеко більшою мірою в дії. Цілком певно, ще ніколи не було на землі такого пристрасного провідника ненависти як він, їй на послуги віддає він всі свої сили і всю його надмірну насназеність злом.

Люди з нормальним мисленням і почуттями не здібні поважати ненависть, і тому серед них він ніколи не мав і не матиме прихильників. Напевно, лише тепер, в часи тотального поборювання зла, буде так глибоко і всебічно опрацьовано суспільну науку в галузі поваления і знищення тиранії, що доступ в людське суспільство для такої великої міри зла, як Сталін, буде унеможливлений для декількох прийдешніх поколінь. А поки що, хто б лише не виступав проти сучасного зла для всіх народів, той обов'язково тим самим (незалежно від того, чи він про це знає, чи не знає) виступає проти Сталіна. Навіть кожний наш сучасник в тій же мірі, наскільки він себе почуває і виявляє людиною, в такій же мірі є ворогом Сталіна.

Які ж нові принципи він приніс історії? Власне, нічого нового, лише всіх струшуючу жахом тиранію, побудовану на необмеженій владі, на безапеляційному послуху, на повному пожиранні особи державою, а держави „вождем". І, звичайно, така державність не може сприяти життю і розвитку підвладних йому народів, а сучасна совєтська сталінська дійсність під кремлівським посохом Івана Грізного в руках Сталіна не нагадує цивілізованого життя сучасників XX віку, а є соціялізованими кошарами рабів і наглядачів совєтської деспотії під чорним благословенням Сталіна.

Сталін — творець найголовніших приписів сліпого і безапеляційного послуху пригноблених. Рабська філософія сталінізму стосується не лише політичного життя, вона пройняла там все: державні і церковні закони, родинне життя, літературну й мистецьку творчість, покрій одягу і нормоване харчування. Громадяни вільного світу Европи і ЗДА не можуть уявити тяжке становище підсовєтської людини в сталінській системі, затиснутої безоглядною послідовністю комуністичного тоталітаризму.

Сталін — найбільший еґоїст і індивідуаліст сучасности, котрий переконливо проповідує колективізм. Будучи найнепримиренішим і найзухвалішим ворогом минулої і сучасної духової культури Західньої Европи і ЗДА взагалі, а особливо державно-політичної, зокрема, він крім Маркса з Енґельсом в західньому світі не мав інших попередників, тому не має та й не може мати там і багатьох своїх справжніх послідовників. А всі ті під цей час досить чисельні групи комуністичних керівників несовєтських країн існують покищо на землі, а не гниють в землі лише тому, що ще не мали нагоди коротше наблизитись до нього. Бо при значному зближенні з ним більшість з них ніколи не витримає його вимог послуху, покори та приниження і, навіть, за незначні вияви непогодження та сумнівів буде обов'язково також немилосердно знищена, як були знищені в свій час цілі серії керівників комуністичних партійних організацій на Україні, в Білорусі, Грузії та інших країнах.

Сучасному вільному демократичному світові Сталін залишається назавжди чужим. Він найбільша одинока людина не лише в СССР, а й в усьому світі. Він ніколи не мав і не буде мати товаришів та друзів, щоб його дійсно любили справжньою, спокійною і міцною любов'ю нормальної людини.

Навіть, як мужчина, він свою любов віддає тільки колу коханок, котрих вибирає серед жінок, бажаючих вислужитись перед ним, і життя деяких з цих невільниць сталінового кохання за його ж бажанням уже закінчене траґічним знищенням. Для нього не існує кохання рівних, вільних людей, він визнає і тут любов рабовласника і рабині. Сталін як був, так і залишається чужим для творчого, чесно працюючого людства і в громадськім і в особистім житті, хоч, як багатьом людям за кордонами СССР здається, завжди оточений великими масами захоплених ним поклонників та прихильників.

(Продовження буде).

ВІД ВАШОГО ЗГОЛОШЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ ЗАЛЕЖИТЬ ПОЯВА НОВОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ". ВИШЛІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО!

Юрій Тищенко-Сірий
Голова ОПДЛ

НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ І ДИТЯЧА КНИЖКА

За останній час в щоденнику „Свобода" з'явився ряд статтей про виховання наших дітей, — розсіяних з своїми батьками поза межами України. Це добрий покажчик того, що доля нашого молодого доросту, що йде на зміну старших, перестала бути байдужою не тільки батькам та матерям, а й цілому громадянству. Серед питань про виховання української дитини взагалі, автори статтей алярмують на сполох, що українська дитина, попавши в нове сточення, вже за короткий час забуває свою рідну мову, денаціоналізується і стає жертвою вулиці великих міст.

Про згубний вплив вулиці великих міст на дитину говорити багато не доводиться. Це ж школа виховання в дітях всього, що є найгіршого в суспільному житті громадянства: тут дитина навчається брутальности, ошуканства, крадіжок, заживання шкідливих наркотиків, розпусти ітд.

Винуватити батьків у тому, що дитина стає жертвою вулиці не завжди буде оправданим, бож уклад нашого життя, а особливо в Америці такий, що при всьому бажанні, батьки не можуть уділяти багато часу своїм дітям. Життя вимагає від всього дорослого складу родини щоденної праці поза домашнім огнищем. Безперечно найбільша вина в цьому лежить на цілому громадянстві, до речі, членами якого є ті ж самі батьки. Полягає ж вона в тому, що громадянство ще й досі не подбало про організацію виховних осередків для своїх дітей, не розвинуло таких організацій, як школи, дитячі клюби, пласт, дитячі садки, організації захисту тварин, плекання спорту, а найголовніше організації дитячих бібліотек-читалень, де діти могли б сходитися не тільки для розваги, — але й для того, щоб знайомитися з приступними їм галузями різного знання.

На організацію таких закладів у нашого громадянства, якось то не вистачає часу, хоч на творення різних партій та імпрез, часом навіть дивних, — того часу є досить. Та це все торкається загального виховання дитини. Нас цікавить питання виховання наших дітей не тільки добрими й чесними громадянами в загально-людському розумінні, а також і добрими, свідомими українцями, людьми, що ставши навіть і громадянами нової батьківщини, де вони перебувають, не забували б про ту землю, яка дала їм життя, про рідну землю своїх батьків — Україну.

Кожний чесний українець, що лишив свою батьківщину і вирвався з большевицького ярма, повинен пам'ятати, що батьківщину свою залишив він в огні боротьби за своє визволення з-під московсько-большевицького чобота, що там лишилися його батьки, брати, сестри, а часом і діти, які стогнуть в ярмі окупанта, які чекають від нього допомоги не в надсилці якогось доляра, або недоношеного убрання, — а в праці, що допомогла б визволити Батьківщину з чужого ярма. Кожний чесний українець, лишаючи свою Батьківщину, прирікав боротись за її визволення до переможного кінця. Кожний чесний українець переконаний в тому, що та перемога мусить прийти. Але чи вистачить його життя на ту боротьбу до переможного кінця, не кожний може бути певним. — Треба пам'ятати, що багато народів боролося віками за своє визволення з чужинецької неволі і тільки їх нащадки досягли тої мети. Згадаймо для прикладу хоч такі народи, як жиди, що тільки по двох тисячах років здобули наново свою державу, як ірляндці, індуси, фіни і т. д. Всі вони з покоління в покоління боролись, будучи в розсіянні, як і ми, за визволення своєї батьківщини і досягли свого. Якою ж зброєю добилися вони такої перемоги? Не завжди тією зброєю були регулярні війська, гармати, — бомби і т. д. Найголовнішою зброєю були:

1. Національна свідомість, що з покоління в покоління передавалась батьками дітям і любов до свого рідного, як віра, звичаї, заповіти батьків і дідів.

2. Знання свого минулого, що передавалось з покоління в покоління та воля до перемоги і нарешті —

3. Збереження своєї рідної мови. Не зрікаючись мови того оточення, серед якого доводиться жити, ні один з тих народів, що боролися за визволення своєї Батьківщини не забував своєї рідної мови. Це була та зброя, що давала йому можливість пізнавати його минуле, що відзначала його приналежність до своєї нації, що давала йому можливість говорити й порозумiватися з своїми братами по крові.

Тому не дивно, що і в статтях про виховання української дитини так алярмують, що українські діти за короткий час забувають свою рідну мову і денаціоналізуються. А що це так, ми дійсно бачимо майже щодня, як на дітях тих українців, що прибули сюди раніше так і на тих, що прибули пару років тому, а то й кілька місяців. Таке трагічне явище вимагає, як від батьків українців, так і від усього громадянства найбільшої й найповажнішої уваги. З утратою рідної мови діти наші стають чужими не тільки своїм батькам, а й цілій Україні. Навіть при найщасливіших обставинах, коли Україна визволиться в близькому часі, вони будуть для неї чужими, а в її розбудові візьмуть участь ті чужинці, що знатимуть українську мову.

В статтях на тему виховання наших дітей звертають увагу не тільки батьків наших дітей, а також і організацій причетних до виховання українських дітей. Велике значення у вихованні дитини має дитяча книжка. Вона найкращий помічник у вихованні дитини, а особливо в збереженні у неї почуття любови до своєї Батьківщини і рідної мови. Між іншими в тих же статтях згадується й організація під назвою — „Об'єднання Працівників Дитячої Літератури" — скорочено — „ОПДЛ".

Як голова цієї скромної, але в той же час і надзвичайно важливої організації, я позволю собі сказати пару слів про те, що це за організація і яке її поле діяльности.

ОПДЛ засновано на початку 1946 року в Німеччині з почину людей доброї волі, щоб дати українській дитині доброякісну книжку рідною мовою. Пізніше в нім згуртувалися — майже всі визначніші наші дитячі письменники, художники-ілюстратори дитячої книги, — композитори дитячої пісні і — взагалі — працівники в ділянці видавання книг для дітей. За час перебування в Европі ОПДЛ видало 40 назов дитячих книг, а крім того видавало весь час дитячий журнал „Малі Друзі". Воно ж перевело підготовчу працю до видання першої у нас „Дитячої Енциклопедії"—Книги Знання, щоб дати дітям відповіді на всі їх питання, підготовило „Хрестоматію Української Дитячої Літератури" і цілий ряд кращих наших і чужих дитячих книжок.

В наслідок переїзду еміграції до чужих країн, більшість членів ОПДЛ, а головно його Управи опинилася в ЗДА, а Управа має осідок в Нью-Йорку під адресою:
ку під адресою: Georg Tyszczenko, 164 East 127th Street, New York 35, N. Y.

Не вважаючи на тяжкі матеріяльні умови, Управа ОПДЛ, організувавшись на новому місці, негайно розпочала перервану працю і вже в Америці видала цілий ряд дитячих книг. В своїй праці ОПДЛ завжди базувалося й базується на всеукраїнських основах, а на прапорі своїм ставить українські національні ідеали, християнську етику й мораль. Воно взяло на себе обов'язок дати нашим дітям і молоді рідну книжку, навчити їх любити своє рідне слово й ту землю, де родились і проживали їх батьки, діди й прадіди, — любити свою Україну. Своїми виданнями книжок і своєю працею поза видавництвом ОПДЛ ставить своїм завданням прийти на поміч батькам українцям у вихованні їх дітей через доповіді кращих наших педагогів, шляхом спеціяльних поїздок і через радіо. Вже тепер започатковані й переводяться радіопередачі цікавого матеріялу для українських дітей — членом Управи письменником Р. Завадовичем в м. Шікаґо і є намір поширити ці передачі з інших міст ЗДА.

Поза виданими вже книжками, ОПДЛ розпочало вже й видання „Української Дитячої Енциклопедії" і першим випуском в недовгім часі виходить поважна праця під назвою **„Україна — Земля моїх Батьків"**. Це буде багато ілюстрована географія нашої Батьківщини, з якої наша молодь навчиться її любити й шанувати. Приготовані до видання й наступні випуски „УДЕ", які принесуть нашим дітям відповіді на їх питання. Крім того саме тепер розробляється плян видання в найближчому часі періодичного журналу, щоб дати нашим дітям постійну лектуру рідною мовою.

Це найближчі завдання ОПДЛ. Хоч і як вони скромні, а все таки викликають питання, якими матеріяльними засобами оперує ОПДЛ, щоб покрити видатки по вже зробленому ним і наміченому? Питання це не байдуже і для членів Управи ОПДЛ і я постараюсь в кількох словах в імени управи ОПДЛ дати на них відповіді. Свою діяльність видавничу в новому місці осідку Управа розпочала на ті пожертви й позички, які склали самі члени Управи з своїх скромних заробітків, та деякі громадські установи й окремі громадяни, що розуміють важливість ролі дитячої книги в рідній мові. — Правда, не багато таких було, а все ж таки це уможливило почати справу видання. Велике значення мало й те, що члени Управи, після фізичної праці для прожитку, віддавали свій час замість відпочинку — праці в ОПДЛ., і то без жадної матеріяльної нагороди.

Всіх членів Управи спонукувала до праці віра в те, що громадянство наше вийде їм на поміч, коли й не пожертвами на розбудову справи видавництва, то масовою купівлею книг, так потрібних для наших дітей. На жаль такі сподіванки виправдались в дуже й дуже малому розмірі. Видані книги все ще ждуть свого покупця. Але ми віримо все ще, що той час, коли наші люди залагоджували свої інші потреби, як новоприбулі, вже минає, і з наступом Різдвяних Свят наші видання займуть почесне місце під кожною ялинкою в кожній українській хаті, віримо в те, що наше громадянство через придбання наших видань, а коли можна, то й через пожертви, дасть нам змогу провадити далі нашу працю. На свою працю дивимось ми, як на громадський обов'язок. Виконуємо її сумлінно і хотіли б бачити, щоб і інші громадяни, а особливо батьки української дитини так само сумлінно допомогли нам виконати наше завдання. На закінчення цієї статті про діяльність ОПДЛ, дозволяю собі від імени Управи ОПДЛ звернутися до всіх членів ОПДЛ подати негайно свої теперішні адреси, а також заплатити членські внески з розрахунку 50 центів місячно, починаючи з 1-го вересня 1951 року.

Громадянство наше закликаємо до масового вступу до складу членів - прихильників ОПДЛ а головно до замовлення дитячих книжок для подарунків на Різдвяні Свята. — Список видань ОПДЛ є в цьому числі „Свободи" в відділі „Оголошення".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ГРИЦЬ ЗАЗУЛЯ В БІБЛІОТЕЦІ

— Аж стидно, що стільки тут книжок у різних мовах, тільки українських так мало. То це, певно, ти, мишко, їх тут повигризала?

— Не було що гризти. Тай звідки мають взятись тут українські книжки, як ти дотепер не заплатив Національного Датку?

ДО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ПИШУТЬ...
(З відгомону манїфестації)

Високоповажаний Український К. Комітете!

З нагоди маніфестації, котра відбулася в Мангетен-Центер, Ню-Йорк, 11 Листопада ц. р., за Вашим старанням, всім Вам належиться поклін за так прекрасну патріотичну працю, котра показала нам і всьому світові значення української справи. А серце нам всім радувалося, як ми побачили ті два прекрасні прапори на сцені, що мов живим голосом до нас всіх промовляли і вітали. Українська громада в Ню-Йорку знала оцінити працю Конґресового Комітету своєю присутністю, бо кожен міг побачити, яка маса народу прибула і вислухала ті теплі слова наших бесідників — можемо звати їх нашими апостолами, бо їх присутність і бесіда витиснули нам всім сльози з очей з радости, що вони нас зрозуміли і стають нам до помочі. І коли Ви, голови Укр. К. Комітету, будете так чисто і отверто, по господарськи, вести ту працю, то ми зі щирого серця маємо її піддержати, коли хочемо, аби наші брати і сестри стали господарем на своїй власній землі, Самостійній Державі, любій Україні.

Та маніфестація є стопроцентово корисна для нас, українців, бо ми створили могутній голос і заговорили до світа Американськими Державними Мужами і Державами, котрі є поневолені московським порядком. Ми заявили, що не хочемо жити під російським імперіялізмом, а хочемо вільного самостійного життя і миру для цілого світу і просимо Всевишнього, аби дав сили для нашої Повстанчої Армії і для всієї людности і для нашої дорогої матінки Америки стати так сильною, аби ми раз на все увільнили світ від червоного медведя. Во він своїми лапами топче і нищить людське життя і працю. Видно, що вже зближається час, аби його зловити і запровадити до Московської ґаціенди, до московської хати, а не до української, бо найбідніша хатка то українська чиясь палатка.

Кінчу і молю Бога за Ваше здоровля, аби Ви могли продовжувати таку важну народну працю. Від мене і мого мужа посилаю 10 дол., — ту маленьку лепту на працю Комітету.

Зичлива до Вас
Ева Корпало

ЗБІРКА НА „ЯЛИНКУ ДЛЯ СИРІТ В ЕВРОПІ" В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі. — Комітет, — створений з представників Самопомочі, СУМА, Пласту, ООЧСУ, заповідає спеціяльну збірку фондів на „Ялинку для сиріт в Европі". Збірка буде переведена в громаді в найближчих днях. Зібрані фонди будуть переслані на призначену ціль через ЗУАДКомітет.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Річні збори від. 332, відбудуться в суботу, 15. грудня, в год. 7-ій ввечір в У. Н. Домі, 10 Колфакс Стр. Проситься всіх членів прийти на ці збори. — П. Олінський, предс.; П. Баліцький, секр.; М. Обшанський, кас.; М. Сірман, рек. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 16. грудня в парохіяльній салі при 74 Геррис Еве., в год. 1-ій попол. точно. Просимо всіх членів обовязково прибути на ці важні збори, тому що на них буде вибір уряду на рік 1952. Також проситься всіх членів вирівняти свої вкладки найдалі до 25-го грудня, щоб тим уможливити замкнення книжок точно за рік 1951. — І. Околіта, предс.; І. Кокольський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Відділ 204 подає до відома, що місячні збори відбуваються кожної другої суботи по першім, а вкладки збирається кожної суботи від 7—9 ввечорі в галі 334 Іст 14. вул. в Ню Йорку. Зогляду на річні замкнення книжок відділу прохається членів, щоб вирівняти свої вкладки цего місяця, щоб не переносити довгів на 1952 рік. Пригадується членам, що відділ має календарі УНС на 1952 рік, тому спішіться з купном, бо може повторитись історія з минулого року, коли то не стало календарів. — П. Марко, гол.; І. Крочак, кас.; В. Гасій, секр.; Г. Бакуменко, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 16. грудня, в год. 2-ій пополудні в галі церковній на Roosevelt Ave. Проситься всіх членів зійтись на час і заплатити свою належитість, бо секретар цего місяця мусить скорше вислати розмет. Хто бажає Календар УНСоюзу, може отримати за $1. Довгуючі члени повинні сповнити свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. — Г. Волянський, предс.; І. Маркович, секр.; Н. Кіра, кас.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Вончевського, від. 10, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, зараз по Сл. Божій в галі парафіяльній. Проситься всіх членів прийти на ці збори і вибрати урядників на 1952 рік. — Г. Ругас, предс.; В. Глива, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Від. 50, повідомляє своїх членів, що 16. грудня 1951 відбудуться річні збори відділу. Проситься всіх членів прибути обовязково, бо на цих зборах будемо вибирати управу відділу на наступний рік. Збори відбудуться в церковній салі укр. прав. церкви, 2304 Іст 34, Lorain, Hhio., о годині 2-ій попол. — Б. Вврищук, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Річні збори Тов. Богдана Хмельницького, відділ 137, відбудуться в неділю, 16. грудня в год. 1-ій пополудні в церковній галі. Проситься всіх членів прийти на час бо будуть звіти контрольної комісії та урядників і вибір урядників на 1952 р. Маємо календарі УН Союзу на продаж і просимо їх розкупити. — Ф. Саґатий, предс.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

ТАВТОН, МАСС. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 122 повідомляє, що річні збори відбудуться у неділю, 16. грудня, в год. 2-ій пополудні, в Товариськім Домі 14 Maple Ave., Взивається усіх членів прийти на ці збори, на яких буде звідомлення уряду і контрольної комісії, а також вибір уряду на рік 1952. — К. Олияр, предс.; Х. Салата, кас.; К. Сідзінський, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, точно о год. 4-ій попол. Проситься всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження, як: фінансове звідомлення за цілий рік, та вибір уряду на 1952 рік. Є інші справи, які без присутности всіх членів не можуть бути полагоджені. Кожний член повинен вирівнати свої вкладки, бо розмет мусить бути висланий цього місяця до 25-го грудня. — Ф. Гувера, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр. Адреса секр.: Peter Dudko, P.O. Box 43, Southport, Conn. Tel.: Fair 9-2078.

ГЕЙСТІНГС-ОН-ГУДСОН, Н. Й. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, в год. 2. пополудні, в приміщенні Fred and Bar Grill, 461 Warburton Ave. Проситься всіх членів прибути на збори і привести зі собою нових членів. Буде вибір уряду на 1952 рік і є також інші важні справи до полагодження. — С. Коник, предс.; А. Вовк, секр.

КУРТІС БЕЙ ,МД. — Бр. св. Михаїла, від. 55 повідомляє, що річні збори відбудуться у неділю, 16. грудня, о год. 2-ій попол., в церковній галі при 1506 Church St., на котрі просимо всіх членів, бо є важні справи до полагодження, а також буде вибір управи на 1952 рік. Просимо і позамісцевих членів прибути, а по зборах матимете нагоду бути присутніми в Балтиморі на Протикомуністичній Манiфестації, що відбудеться о год. 5. попол. — П. Чайковський, предс.; А. Ціздин, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Річні збори Бр. св. Василія Великого, від. 161, відбудуться в суботу, 15. грудня, в год. 7-ій ввечорі у власній салі. З огляду на важні справи, всі члени повинні явитись точно на означений час. Буде вибір уряду на 1952 рік. Виберім до уряду активних членів, які працювали б на користь Союзу. Маємо Календарі УНС для членів по $1. Напоминаємо довгуючих членів вирівнювати свої залеглости. По укінченню зборів буде угощення членів. — Уряд.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, відбудуться в неділю, 16. грудня, в год. 2:30 пополудні, в Укр. Гор-Клюбі, 1400 4 вул. Просимо членів прийти на збори хоч раз врік. На зборах буде звідомлення урядників і контрольорів та вибір уряду на рік 1952. Також є інші справи до вирішення. — І. Балабан, предс.; М. Земледух, секр.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. — Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 15-го грудня, в год. 8-ій ввечорі, під ч. 146-22 — 22 Ave. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження і також буде вибір уряду на наступний рік. Член, що неявиться, підлягає карі після статуту. — М. Баран, предс.; М. Дзярський, секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода". .

ТАРЗАН, ч. 2731. Дивна перешкода на дорозі

"IT'S A LONG WAY TO THE MOUNTAIN," TARZAN SAID, "BUT AT LEAST WE HAVE A ROAD." — "SMOOTH AND STRAIGHT AS A SURVEYED JOB," LARSON COMMENTED.

HOUR AFTER HOUR THEY PLODDED ON OVER THE HARD, SMOOTH ROAD WHICH REFLECTED THE SUN'S HEAT AND GLARE LIKE A MIRROR.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

SUDDENLY TARZAN HALTED AND POINTED SILENTLY. "HOLY COW!" WOLF EXCLAIMED. "WHAT SORT OF ANIMAL IS THAT!"

„Це ще довгий шлях до гори" — сказав Тарзан — „але ж бодай маємо дорогу".

„Гладку і просту, як виміряну" — додав Ларсон.

Годину за годиною вони ледве йшли по твердій і гладкій дорозі, в якій, наче в дзеркалі, відбивалася горяч і блеск сонця.

Нагло Тарзан зупинився та мовчки показав пальцем: „Боже милий!" — крикнув Волф — „а це що за сотворіння!"